

BYGGVÄSTEN

Tidning till medlemmar i Byggnads Väst årgång 7 nr 1. Mars 2016

Far och son på samma jobb

SIDORNA 10-11

Byggare går samman för jämställdhet SIDAN 8-9

"Styrkan sitter i antalet"

SIDAN 3

Betalar du rätt avgift?

SIDAN 13

Lönen kan bli den stora stridsfrågan

SIDAN 4

Väst

BYGGNADS

Bli jobbsmart – gå Påfarten

Kunskap är makt och ju mer du vet om lagar och avtal, facket och hur arbetsmarknaden fungerar, desto mer kan du få inflytande över jobbsituationen och förbättra arbetsvillkoren.

Därför anordnar vi vår fackliga introduktionsdag Påfarten som ger dig en god grund att stå på när det gäller fackliga kunskaper. Kursen är till för alla våra medlemmar. Du anmäler dig på byggnads.se/vast eller genom att sms:a önskat kursdatum och personuppgifter till 073-0121261.

Kursdatum 2016

Göteborg: 19 feb, 17 mars, 22 april, 20 maj (icke-medlemmar), 25 aug, 14 okt, 11 nov, 2 dec

Borås: 11 mars, 29 september

Trollhättan: 1 apr, 8 sep

Skövde: 4 mars, 15 sep

Halmstad: 15 april, 22 sep

Varberg: 27 maj, 1 sep

Påfarten lärling

Göteborg: 19 aug, 26 aug

Borås: 30 sep

Trollhättan: 9 sep

Skövde: 16 sep

Halmstad: 23 sep

Varberg: 2 sep

TIDNINGEN BYGGVÄSTEN

Utgivning: Fyra nummer per år
Adress: Byggvästen, Olof Palmes Plats 1,
413 04 GÖTEBORG

Redaktör: Johanna Lundström
(text & foto om ej annat anges)
010-601 14 39,
johanna.lundstrom@byggnads.se

Redaktionskommitté: Linnéa Ellström,
Tomas Emanuelsson, Charlotte Bejmyr,
Henrik Fager, Rickard Kronlid, Michael
Nyrén, Peter Hellberg, Jörgen Frödelius
Tryck: Exakta Tryckeri AB
Ansvarig utgivare: Tomas Emanuelsson

Byggnads Väst

KONTAKT

Alla kontor: 010-601 10 09
Medlemsservice: 010-601 14 14
vast@byggnads.se
byggnads.se/vast

KONTOR

Göteborg (regionkontor)
Olof Palmes Plats 1
413 04 GÖTEBORG
Fax: 031-774 33 77

Borås

Norrby Tvärgata 3, 2 tr
504 37 BORÅS
Fax: 031-774 33 77

Halmstad

Andersbergssringen 104
302 55 HALMSTAD
Fax: 010-601 13 98

Skövde

Box 417 (Besök: Torggatan 18, vän 3)
541 28 Skövde
Fax: 0500-44 75 09

Trollhättan

Swedenborg Center
Lasarettsvägen 9
461 52 TROLLHÄTTAN
Fax: 0520-48 92 99

Öppettider på kontoren:

Månd-torsd 8-12, 13-16, fred 8-12
(8-12 även dag före "röd dag"/afton)
Obs! Skövde Må-to 9-12, 13-15,
fred 9-12
Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi hittar en tid som passar bättre.

Telefontider på samtliga kontor:

Månd-torsd: 8-12, 13-16
Fred: 8-12, 13-15
(Medlemsservice 9-12)

A-KASSAN

Telefon: 010-601 18 00
E-post: a-kassan@byggnads.se

Telefontider

Ersättning, medlemskap och avgifter
Månd- fred: 9-11

Utlandsarbete

Månd, onsd och fred: 9-11

Omprövning eller överklagan

Månd-fred: 9-11

Obs! Alla handlingar sänds till Arjeplog
Kassakort skickas till:
Byggnads a-kassa,
FE36, 930 87 ARJEPLOG

Alla övriga handlingar till:

Byggnads a-kassa, FE36,
930 88 ARJEPLOG

På omslaget syns Niklas och Roland Abrahamsson som är son och far i rörmontörsbranschen. Läs mer om deras historia på sidorna 10-11.

Ett telefonnummer för fackliga frågor

010-601 10 00

Styrkan sitter i medlemsantalet

Vi närmar oss en avtalsrörelse med stormsteg. När du läser detta kommer vi att vara mitt uppe i den. Samordningen mellan LO-förbunden som under de senaste avtalsrörelserna varit rådande, gick inte att få till inför året avtalsrörelse. Då bestämde sig de fem förbunden inom 6F att samarbeta.

Att LO-samordningen gick i stöpet kändes som ett bakslag, men nu känner vi att den samordning vi åstadkommit inom 6F kommer göra oss lika starka. Jag vågar inte gissa vilka som kommer att bli de svåra frågorna att lösa, jag hoppas dock på att fokus läggs på att hitta gemensamma lösningar för en stabil och trygg arbetsmarknad där vi kan upprätthålla vårt löneläge där vi bygger lönen utifrån produktionen.

För att klara ovanstående behöver vi vara många! Vikten av att alla på arbetsplatsen är medlemmar kan inte nämnas ofta nog. Många frågar mig vad egennytan är med att vara medlem. Det finns givetvis en del egennytta, som skyddet

då en arbetsgivare strular med löner eller går i konkurs, möjlighet till bra försäkringar och så vidare. Det viktiga är dock att vi har ett högt medlemsantal och visar arbetsgivarna att vi är många som står bakom de krav vi ställer.

” *Är vi då många kommer arbetsgivare och myndigheter att lyssna på oss*

Det spelar ingen roll om det gäller försättningsarna inför en prestationslön eller hur arbetsplatsen ska planeras så att möjligheter till bra etablering och arbetsskador och olyckor skall undvikas. Är vi då många kommer arbetsgivare och myndigheter lyssna. Därför är det viktigt att se till att dina arbetskamrater är medlemmar.

Vi som region hjälper gärna till om du har jobbkompisar som är tveksamma inför ett medlemskap.

Min analys är att den försäkring som gjorts av skyddet vid arbetslöshet och sjukdom gör att anställda tystnar. Här behöver vi kraft för att få tillbaka ett fungerande skydd. Positivt är att regeringen nu återställt tryggheten mer och mer, vi ser det genom borttagandet av den borte gränsen i sjukförsäkringen och en högre ersättning från a-kassan.

Det är små steg för att stärka skyddet vid sjukdom och arbetslöshet. Men vi behöver ytterligare förbättringar, inte minst när det gäller omskolning vid arbetslöshet och hjälp att hitta nya möjligheter vid arbetsskada.

Blir vi fler kan vi öka trycket på politiker och andra beslutsfattare för att maskorna ska bli mindre i skyddsnetet.

Så fråga dina arbetskamrater om de är medlemmar! Vill ni få ett besök på er arbetsplats, hör av er.

Tomas Emanuelsson
Ordförande Byggnads Väst

Risk för en lönestrid

Lönen kan bli knäckfrågan i årets avtalsrörelse där arbetsgivarna och facket står långt ifrån varandra.

Redan innan jul började tonläget hårdna mellan Sveriges Byggindustrier och Byggnads. När Byggnads tillsammans med de fyra andra fackförbunden i 6F presenterade sina lönekrav på minst 3,2 procent blev reaktionerna kraftiga.

Svenskt Näringsliv vice vd kallade kraven "verklighetsfrämmande" och BI:s förhandlingschef Mats Åkerlin sa till tidningen Arbetet att "6F spelar rysk roulett med svenska företag". I stället vill arbetsgivarsidan ha löneökningar på under en procent.

Fackens lönekrav följer de beräkningar som Riksbanken och Konjunkturinstitutets gjort av löneutrymmet de närmsta åren. För låga löneökningar kan äventyra möjligheterna att nå inflationsmålet på 2 procent.

- Jag har kommit fram till att löneökningar mellan 3 och 3,5 procent är en rimlig bedömning. Det finns inga tecken på att det påverkar lönsamhetsläget i svenskt näringsliv eller att det skulle försämra den internationella konkurrenskraften, säger ekonomen Christer Persson till Byggnadsarbetaren.

Dags för ny avtalsrörelse. För två år sedan avblåstes en strejk i sista sekunden när arbetsgivarna gick med på Byggnads krav att införa ett huvudentreprenörsansvar. I årets avtalsrörelse kan prestationslörens framtid bli en stridsfråga.

Christer Persson har tagit fram ett analysunderlag för lönutrymmet åt 6F och som ligger till grund för fackförbundens lönekrav.

Men det är inte bara löneökningen som kan bli en stridsfråga i avtalsrörelsen. Även prestationslörens framtid är på tapeten - BI har gått ut med att de vill få bort prestationslön som huvudlöneform i byggavtalet.

- Jag ser det som ett direkt påhopp på våra medlemmar. BI vill flytta makten och ta bort möjligheten för medlemmarna att kunna påverka sitt arbete och sin lön, kommenterar Byggnads avtalssekreterare Torbjörn Hagelin utspelet från arbetsgivarsidan.

Den 31 mars respektive 30 april upphör de nuvarande kollektivavtalen.

FRÅGOR OCH SVAR OM AVTALSRORELSEN

Vilka frågor kommer Byggnads driva i årets avtalsrörelse?

Lönekravet på 3,2 procent och särskilda satsningar på de med lägst lön driver Byggnads tillsammans med fyra andra fackförbund. Byggnads vill ha en rättvis fördelning av vinsterna - att de som ser till arbetet blir utfört också får en del av kakan. De specifika avtalskraven från Byggnads är inte klara i skrivande stund, men utifrån avtalsmotionerna kan bland annat arbetstidsförkortning, prestationslön, integritet och arbetsmiljö bli frågor för avtalsrörelsen.

Hur har kravet på 3,2 procents löneökning beräknats?

Beräkningarna utgår från en genomgång av det ekonomiska läget. 6F-förbunden har gjort en gemensam ekonomisk analys som sammanfaller med Riksbankens och Konjunkturinstitutets bedömningar. Låga löneökningar innebär en risk för Sveriges ekonomi och leder till svagare ekonomisk utveckling samt lägre sysselsättning.

Vad händer om det blir strejk?

Ett varsel måste lämnas senast sju arbetsdagar i förväg och kan tidigast verkställas den sjunde arbetsdagen vid samma tid som varslat lämnats in. Vid en konflikt tas ett antal arbetsplatser ut i strejk och blir konflikten långvarig kan fler arbetsplatser beröras. Vid en eventuell konflikt kommer Byggnads att kontinuerligt informera medlemmarna om vad som gäller. Mer information om varsel och konflikter finns på byggnads.se

Platt fall för byggdamm

Mindre damm tack vare joner. Alessandro Andersson kör styr rivningsroboten. Tack vare roboten tar väggen bara en dryg halvtimme att riva, men normalt är det en väldigt dammig process. Med hjälp av den blå joniseringsmaskinen håller sig dammet kvar på golvet.

Den ser inte mycket ut för världen. Men den blå maskinen har ett trick som imponerar – den får dammpartiklarna att falla direkt till marken i stället för att yra runt i luften.

Jonisering är senaste tekniken i kampen mot det farliga byggdamm.

Klockan är strax efter sju en lördagsmorgon. En tegelvägg på Sahlgrenska i Göteborg ska rivas, ett jobb som är allt annat än dammfritt.

– Det hamnar överallt, det finns inga gränser, säger Alessandro Andersson på Mölndals betong och borrning, som står redo att börja köra rivroboten.

Det är första gången Alessandro river med joniseringsmaskinen Oxysan. Maskinen har stått på sedan dagen innan, för det tar ett tag innan luften är fylld av de joner som laddar ur dammpartiklarna och får dem att falla till marken.

– De stora partiklarna klumpas ihop så att de stannar på golvet. Även om man stampar på dammet så når det inte högre än upp till knähöjd, säger Anders Pihl, utvecklingsansvarig på företaget Mpirum som konstruerat maskinen.

Tekniken i sig är inte ny, den har länge använts för att få bort dålig lukt.

Men Oxysan, som använder samma teknik för byggdamm, har bara funnits ute på marknaden i ett och halvt år.

Maskinen används på allt fler byggen, men det är en process att få branschen att nappa på den nya tekniken, säger Magnus Molin från företaget Midhage som är återförsäljare av maskinen.

– Många av oss i byggbranschen är vanemänniskor och kanske inte vill pröva något nytt.

I dag är dammfällor den vanligaste tekniken för att minska byggdamm, men den är inte så effektiv mot det farliga mikrodammet. Det är där Oxysan kommer in, menar Anders Pihl. Maskinen ger sig även på de minsta partiklarna som kvartsdamm, mögelsporer och klarar även av asbest.

Placeringen av maskinerna är viktig

och rummets utformning och luftflöde spelar in. Det kräver med andra ord en viss kunskap för att uppnå maximal effekt. Därför erbjuder Midhage utbildning i hur Oxysan ska användas.

Hur går det då med rivningen på Sahlgrenska? Jo, dammet faller till marken och ligger kvar där. Under rivningen används två Oxysanmaskiner och en dammfälla, men det visar sig att joniseringseffekten fungerar ännu bättre när dammfällan stängs av eftersom den får de ihopklumpade dammpartiklarna att snurra runt i bakre delen av rummet, då rummet är för litet för dammfällans luftflöde.

– Jag tycker Oxysan ska användas av fler, för den är väldigt effektiv. Det gäller bara att lära sig hur den fungerar, säger arbetsledaren Jimmy Nero.

Förstärkt skydd mot kvartsdamm

Den 2 november 2015 infördes en ny föreskrift som ger arbetsgivaren större ansvar när det gäller åtgärder mot det farliga kvartsdamm

I föreskriften förtydligas arbetsgivarens ansvar för planering och undersökning så att rätt åtgärder används

Kan inte arbetsgivaren visa upp korrekt dokumentation kan det leda till en sanktionsavgift på upp till 150 000 kronor.

Hänt i Byggnads Väst

17 december. Byggnads Väst deltar i Musikhjälpen och personal samt styrelsen donerar 27 300 kronor till insamlingen.

26 november. Byggnads Väst gör ett arbetsplatsbesök på Blomkvist Bygg som bygger ett nytt villaområde i Mariestad.

30 november. Byggnads Väst gör ett arbetsplatsbesök hos Frasses Bygg i ett snötäckt Lidköping

30 januari. Unga Byggare Väst delar ut flygblad och pratar kortare arbetsdagar i Göteborg.

29 januari. Plåtslagarelever på Bräcke gymnasiet i Göteborg deltar i uttagningarna till Yrkes-SM.

Foton: Johanna Lundström, Stephanie Olsson, Bengt Eriksson och Morgan Karlsson

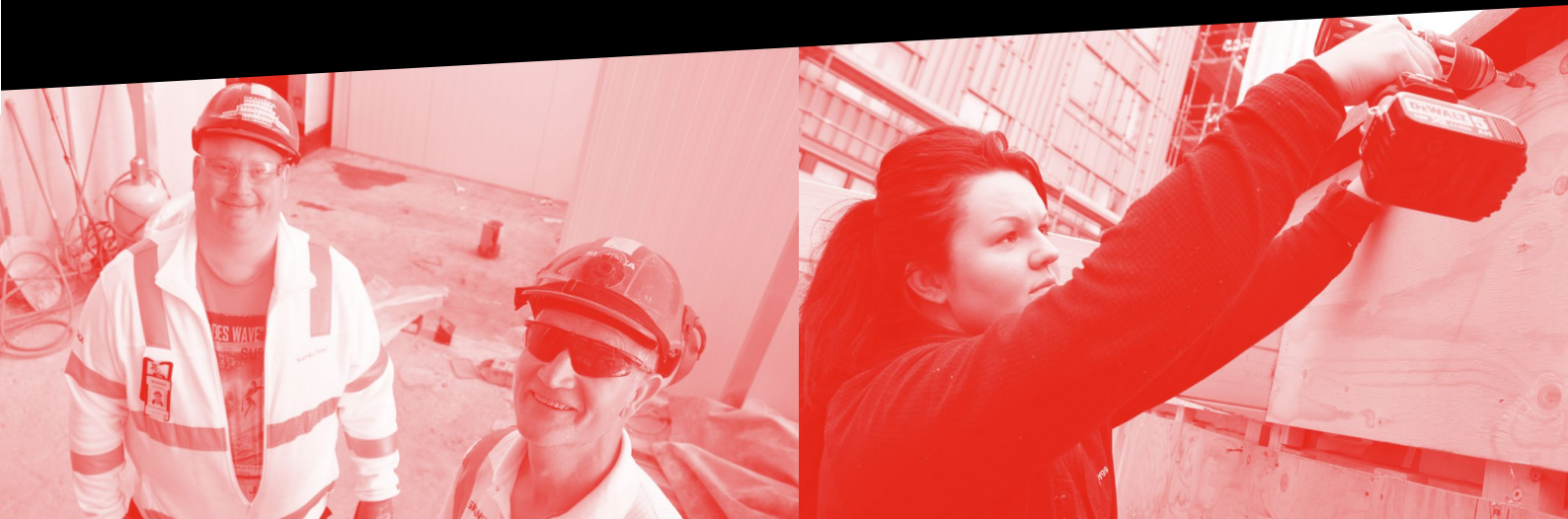
Vi vill ha din bild!

Har du fotograferat någon facklig aktivitet? Skicka in en bild till johanna.lundstrom@byggnads.se så kanske den kommer in i Byggvästen. Tänk på att bilderna ska hålla bra kvalitet och vara högupplösta (ca 1 mb). När du skickar din bild till Byggvästen ger du samtidigt ditt tillstånd till publiceringar i Byggnads olika medier.

Tillsammans gör vi skillnad

Få med din kompis i facket!

byggnads.se/vast

Väst

BYGGNADS

Jämställdhet i fokus på workshop för byggare

Bättre arbetsmiljö, schystare stämning på jobbet, ökad tolerans och fler som kan vara med och bygga framtidens Sverige. Alla tjänar på en jämställd byggbransch.

Men hur ska vi få fler tjejer och utrikes födda att välja byggbranschen?

Byggnads har satt som mål att jobba aktivt med jämställdhets- och mångfaldsfrågor och bidra till en mer välkommande byggbransch. Ett led i arbetet är kampanjen Stoppa machokulturen som Byggnads håller i tillsammans med Byggcheferna och som anordnade en medlemsworkshop i november i Göteborg för att diskutera dessa frågor.

I dag är den typiska byggaren en vit, svensk man och knappt 1 procent av Byggnads medlemmar är kvinnor. En anledning är att det är så få kvinnor är att många hoppar av branschen efter några år.

Antingen för att de har svårt att få jobb eller för att de inte orkar med machokulturen som fortfarande existerar i branschen. En attityd som dessutom kan vara livsfarlig.

– Man förväntas ta risker och det finns åsikter som att det är töntigt att ha hjälm, säger snickaren Johan Stensson, som var med på workshopen.

Snickaren Peter Norlander instämmer och menar att platschefen har en

viktig roll när det gäller attityden på arbetsplatserna.

– De måste motivera för att en attitydförändring ska ske på arbetsplatsen.

För att bidra till större mångfald är det också viktigt att stötta sina kollegor, oavsett kön eller bakgrund och inte låta förutfattade meningar komma emellan.

– Alla är lovande tills motsatsen bevisats. Det gäller att vattna plantan så att den växer, sa moderatorn Edna Eriksson och gav männen i publiken ett tips.

– Ta rygg på kvinnorna, de kommer bidra till att det blir bättre lyft och säkrare arbetsmiljö, vilket gynnar alla.

Babben delade med sig. Babben Larsson, som tidigare jobbat som byggstädare, reflekterade över de machoattityder som hon stött på i mansdominerade branscher.

Byggare och chefer möts. Jämställdhetsseminariet i Göteborg anordnas gemensamt av Byggnads och Byggcheferna för att diskutera hur attityderna kan bli mer toleranta så att fler söker sig till byggbranschen.

Platscheferna måste motivera för att en attitydförändring ska ske på arbetsplatsen.

Peter Norlander
Snickare

KRÖNIKA

Jesper Carlsson
Avtalsansvarig

Vem sätter villkoren?

Den senaste tiden har allt fler politiker uttalat sig om löner och villkor på den svenska arbetsmarknaden. Jag tänker då närmast på företrädare på högerkanten som tycker mycket och ofta om arbetsvillkoren på svensk arbetsmarknad och pratar om "för höga trösklar". Deras lösningar kan sammanfattas med ett ord: otrygghet. Låga ingångslöner och otrygga anställningar är deras universalmedicin till alla problem i svenska samhället, eller åtminstone på arbetsmarknaden.

De verkar inte känna till den svenska modellen, där arbetsmarknadens parter sätter villkoren för respektive bransch och avtalsområde. Denna modell har under lång tid gagnat den svenska arbetsmarknaden och innebär att villkoren snabbt kan förändras efter nya förutsättningar inom respektive avtalsområde.

Frågan är om politiker kan reagera lika snabbt på förändringar i branscher?

Otrygga människor efterfrågar mindre varor och tjänster, och bidrar därmed till en lägre ekonomisk tillväxt, det är väl knappast det som politikerna vill?

Retoriken känns igen från historien och från tidigare avtalsrörelser, när kollektivet vill ta del av vinster de är med att producera, finns det inte utrymme för löneökningar och det är för dyrt och krångligt att anställa.

Inom våra avtalsområden finns en rad olika anställningsformer som är flexibla och branschanpassade samt system för personer som inte har genomfört gymnasieutbildning. Jag tänker då närmast på möjligheten till att bli yrkesarbetare genom traditionell lärlingsutbildning.

Lägre trösklar än så har jag svårt att se.

Rörmontörer i tre generationer. Niklas Abrahamsson och pappa Roland har inte bara valt samma yrke, de har också haft samma arbetsgivare. Och familjehistorien började redan på 1950-talet då farfar Sten Abrahamsson började jobba som montör på företaget.

Vvs-jobbet en riktig familjeangelägenhet

Ibland faller äpplet inte ens en millimeter från trädet. Fråga bara familjen Abrahamsson, som är tre generationer rörmontörer – på samma företag.

Vi befinner oss i vvs-företagets Imtechs lokaler i ett industriområde i Halmstad. Under årens lopp har företaget gått igenom både namnbyten och ägarbyten, men en sak har varit närvarande – familjen Abrahamsson.

Det började 1954 då farfar Stefan Abrahamsson började jobba som rörmontör på företaget som då hette på Mahrströms rör.

– När jag var ledig från skolan följde jag med pappa på jobbet och jag minns att det var spännande, vi var i många gamla hus ute på landet, berättar Roland Abrahamsson.

Tio år senare, 1964, började Roland som lärling på Mahrströms rör. Då var han bara 14 år, en hisnande tidig ålder att börja jobba, i alla fall sett med dagens glasögon

– Då skulle min son börja jobba om fyra år, säger Rolands son Niklas fundersamt.

Men så var det på den tiden, när den obligatoriska folkskolan bara var sju år

och få unga läste vidare och tog en studentexamen.

Nu är dock det drygt 50 år långa arbetslivet över för Roland, i höstas gick han i pension.

– Men det händer att kommer förbi här och tjabbar lite, säger han och skrattar.

Niklas Abrahamsson väg in i branschen påminner om sin pappas, även om Niklas fick ta en omväg till rörmontörsyrket.

– Jag har alltid varit med pappa på jobbet och var inte särskilt skarp i skolan, så jag ville jobba med något praktiskt.

Niklas valde dock inte vvs först utan pluggade i stället till snickare på gymnasiet, men när han tog studenten 1992 hade lågkonjunkturen slagit till med full kraft och han fick inget jobb i byggbranschen. I stället blev det fabriksarbete i några år.

Men 1995 började han hos pappas arbetsgivare, som då hade bytt namn till NVS. De första åren arbetade Niklas och Roland sida vid sida på entreprenadsidan, men sen gick Niklas över till service. Att jobba ihop har inte varit några problem menar de.

Vad är det då med rörmontörsyrket som gör att de trivs? Far och son nämner självständigheten och variationen. Stämningen på arbetsplatsen har också gjort sitt till, gemenskapen är god och personalomsättningen har varit liten under årens lopp. De på Imtech i Halmstad är ett sammansvetsat gäng som arbetat tillsammans länge.

Far och son lägger rören till studenterna

I sommarstaden Halmstad blåser det kallt i november. Temperaturen ligger kring noll och man avundas inte den som arbetar utomhus. Vid bygget av studentlägenheter som pågår i NCCs regi vid Bolmensgatan hittar vi Ronald och Niklas Abrahamsson, far och son, som arbetar med VVS-installationerna på bygget. Det skall bli 254 lägenheter i sex huskroppar som skall lysa studenterna vid den växande högskolan, där NVS för övrigt har installerat sprinkler och kylsystem. Projektet pågår fram till nästa höst. Charlie Pohl, arbetsledare vid Halmstadfilialen, berättar att de nya husen ligger på mark som tillhört SJ, precis intill det gamla statoshuset vid Högmenjörvägen. I området fanns tidigare kolonilöcher som disponerades av SJS anställda.

Farfar, far och son

I familjen Abrahamsson har tre generationer män valt rörmontörsyrket. Farfar hette Sten Abrahamsson och började kring 1954 arbeta som montör. Stens son Ronald följde med pappa

Niklas och Ronald arbetar med installationerna i studenthusen vid Högmenjörvägen.

till jobbet ihop och det fyll sig naturligt att han valde samma yrke. Ronald som idag är 49 år, började 1964 i Mahrströms Rör, som senare förvärvades av NVS. Ronalds son Niklas, 24 år, började

som montör 1995, och de delar åsikter om yrket är frihetligt sig själv.

Cecilia R

Mediavana. Redan 1998 uppmärksammades Niklas och Roland i pressen. Då var det i företagsbladningen JVS-nytt som skrev om deras släktbundna yrkesval.

Även om arbetsplatsen har varit densamma så har det ändå hänt en hel del i branschen sedan Roland började 1964. Arbetstempot har skruvats upp betydligt och materialen är i viss mån annor-

lunda. När Roland började som montör svetsade de ihop rören själva och arbetet var tungt och tidskrävande. Men grejerna höll å andra sidan, konstaterar Roland.

– Det är bara att gå tillbaka till de gamla husen och jämföra med de som byggs idag, där det är problem med fukt och mögel. Nu ska allt gå så fort att fukten inte hinner försvinna innan allt sluts igen.

En annan förändring är att det blivit fler arbetsuppgifter för vvs-are.

– Nu för tiden är det så mycket möten och det ska sättas underskrifter på allt. Det är så mycket papper, jag vet inte vad allt ska vara bra för! suckar Roland.

Blir det då en fjärde generation rörläggare i familjen Abrahamsson? Niklas tror att det i så fall blir dottern som får arvet vidare.

– Hon brukar säga att hon vill ha samma jobb som pappa

6 historiska fakta om rörläggeri

1. En geggig rör(a)

De första rören skapades sannolikt i Mesopotamien för cirka 5000 år sedan. Materialet var en blandning av lera och halmstrån.

2. Ledde till en blytung död

Blyrör var vanligt under romartiden och anses av ha bidragit till att invånarna hade höga blyhalter i kroppen. En del menar till och med att blyförgiftning bidrog till romarrikets fall!

4. Rören håller oss friska

Rörläggning motverkar spridningen av livsfarliga sjukdomar som polio, difteri och kolera, eftersom ett slutet system minskar risken att vatten smittas av farliga virus och bakterier.

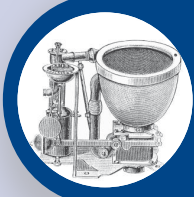
5. "Hutlöst med rör i hus"

I samband med industrialismens framfart blev det vanligare att anlägga rör i bostadshus. Men det mötte först ett kraftigt motstånd eftersom det gjorde husen dyrare.

3. Spolning inget nytt

Redan för 5 000 år sedan fanns toaletter med enkla spolfunktioner. Det äldsta fyndet är från en brittisk forntida by och den första moderna spoltoaletten designades 1596.

6. Plastic fantastic

Under 60-talet började metallpriserna stiga vilket ledde till att plastören slog igenom på bred front. Men redan på 30-talet användes rör av PVC.

Anders Karlsson
Regionalt skyddsombud

Värna om era egna utrymmen

Det är med viss frustration och ett varierande mått av uppgivenhet som jag tänkte nämna något om personalutrymmen. Det är för mig en självklarhet att byggnadsarbetare under ordnade former på sina raster ska kunna sitta ned och äta sin medhavda mat och ta en kopp kaffe.

Med samma självklarhet ska byggnadsarbetaren kunna byta om under ordnade förhållanden och tvätta och duscha av sig smuts, damm och svett efter arbetsdagen.

Allt detta är reglerat i våra kollektivavtal samt i Arbetsmiljöverkets föreskrift *Arbetsplatsens Utformning*. Men dessa rättigheter har ingalunda kommit till av sig självt. För det är inte någon välvillig arbetsgivarorganisation som på egen anmodan ordnat detta.

I stället har rätten till godtagbara personalutrymmen kommit till genom sedvanliga avtalsförhandlingar och det har inte varit gratis. Man har genom att avstå löneutrymme, genom att till viss del byta lönehöjningen mot drägliga förhållanden.

Därför oroar det mig att det finns byggnadsarbetare som väljer att inte nyttja denna rättighet. För då kan snart arbetsgivarna peka på denna outnyttjade rättighet och börja ifrågasätta den. Så byggnadsarbetare var rädda om ert kollektivavtal och dess innehåll.

För det som riskerar att försvinna ur dessa avtalstexter, kommer vi aldrig att få tillbaka.

Vad medlemmarna tjänar

De flesta jobb kan mätas. Det är inte ovanligt att lönen ökar med 20 kr/tim eller mer. Det höjer dessutom både pension och semesterlön. Regionens högsta förtjänster redovisas här. Samtliga mätningar finns

bakom medlemsinloggningen på Byggnads hemsida, byggnads.se. Frågor om statistik och prestationslön kontakta **Conny Johansson, 010-601 14 13.**

Prestationslönestatistik TBMA* 1 nov 2015– 31 jan 2016

	Företag	Objekt, ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
1	GH Olofsson Bygg & Entrepr	Våglängdsgatan badrum	1 751	278,29	Ackord
2	Stenmarks Bygg	Brf Siken Vara	1 457	266,29	Ackord
3	Asplunds Bygg i Falköping	Kulturfabriken	2 065	257,35	Ackord
4	Asplunds Bygg i Falköping	Bissgårdens Förskola Skövde	1 439	256,33	Ackord
5	DMJ Bygg	Kvillebäcken Lotten L	2 889	248,26	Ackord
6	Asplunds Bygg i Falköping	Ulriksberg 5	1 159	246,17	Ackord
7	Fristad Bygg	Viskaforshem Rydboholm & Viskafors	838	244,88	Ackord
8	Tommy Byggare	Hagens etapp 3	906	243,45	Ackord
9	Peab Sverige	Spånvägen o Timmervägen Skövde	2 007	241,85	Ackord
10	Majvik Bygg	SGS Volrat Tham hus S6	1 680	239,88	Ackord
11	Tommy Byggare	Vårgårdahus etapp 3	3 355	237,15	Ackord
12	Konceptbyggen i Väst	Panorama Kvarnbyvallen Mölndal	3 835	235,41	Ackord
13	Konceptbyggen i Väst	Onyxen Kungsbacka	695	234,40	Ackord
14	Peterson & Hansson Byggnads	Falkenberg Arena	2 375	232,97	Ackord
15	Majvik Bygg	Äventyret skola Öjersjö	2 553	231,33	Ackord

* TBMA-Trä Betong Mur Anlägg

Prestationslönestatistik övr. yrk. 1 nov 2015– 31 jan 2016

	Företag	Objekt,ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
Platt	Kakel & Byggkeramik i Falkenberg	Giganten vän 6-9/MJ	288	286,66	Ackord
Platt	Kakel & Byggkeramik i Falkenberg	Giganten nov -15/MJ	377	274,22	Ackord
Platt	Bygg & Golv i Borås	Räveskalla hus B Sjömärken	184	261,28	Ackord
Golv	Skandinavisk Parkett Service	Kajen	16	378,26	Ackord
Golv	Sandå Sverige	Stena Tak v1547/SR	5	348,64	Ackord
Golv	Assmundssons Golv	PE Femmanhuset	8	340,68	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div 6	9	223,82	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div 1	80	203,27	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div 11	9	192,13	Ackord
VVS	Bravida Sverige	Lidl etapp II	853	314,68	Ackord

Betalar du rätt avgift?

Den 1 januari ändrades avgiftsklasserna på Byggnads medlemsavgift. Samtidigt sänktes avgiften till a-kassan för alla som är medlemmar i Byggnads. Om du ligger i fel avgiftsklass hör av

dig till Medlemsservice, 010-601 14 14 eller medlemsservice.vast@byggnads.se. Om du får tillfälligt ändrad inkomst, exempelvis blir arbetslös, långtids-

sjukskriven eller börjar studera kan du ha möjlighet till sänkt medlemsavgift. Kontakta medlemsservice för mer information.

Avgifts-klass	Inkomst kr/tim	Löneintervall [kr/mån]	Medlemsavgift	A-kassa	Totalt
1	188-	32 700 -	534	121	655
2	143- 187	24 800-32 699	478	121	599
3	129 - 142	22 500-24 799	438	121	559
4	117 - 128	20 300-23 499	400	121	521
5	103 - 116	18 000-20 299	361	121	482
6	97 - 102	16 900-17 999	239	121	360
7	52 - 96	9 100-16 899	239	121	360
8	0 - 51	0 - 9 099	49	121	170
9	Avgiftsbefriade	(gymnasieelever)			

Nya regler och lagar 2016

Obligatoriskt med personalliggare

Från den 1 januari är det obligatoriskt med digitala personalliggare på byggen. Alla som arbetar på byggarbetsplatsen ska registrera sin närvaro. Syftet är att bekämpa oseriös konkurrens och underlätta för Skatteverkets kontroller. Skatteverket kommer göra oanmälda besök för att kontrollera personalliggaren.

Tidsgräns för sjukpenning försvinner

Bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen slopas från 1 februari. Förändringen gäller sjukpenningen, inklusive sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning och rehabiliteringspenning i särskilda fall.

En till pappamånad

En tredje pappamånad infördes vid nyår. Antalet dagar som inte kan överlåtas till den andre föräldern ökas från 60 till 90 dagar.

Lägre rot-avdrag

Subventionen vid köp av rot-tjänster har sänkts från 50 till 30 procent. Trädde i kraft den 1 januari.

ACKORD-UTBILDNING FÖR VVS

Ta chansen att lära dig mer om att jobba och räkna på ackord. I maj anordnar vi en ackordstagarutbildning för vvs:are i Varberg

När: 11-12 maj

Var: Varbergs Folkets Hus

Anmälan: Mejla namn, personnummer, kontaktuppgifter och kursens namn till fackligutbildning.vast@byggnads.se.

Du kan också anmäla dig på sms 073-0121261.

Begränsat med platser. Sista anmälningdag 26 april

För frågor kontakta:

Peter Hellberg, 010, 601 14 10 peter.hellberg@byggnads.se

Patrik Johansson, 010-601 13 91, patrik.j.johansson@byggnads.se

Parham Pour Bayramian, 010-601 14 32, parham.pour@byggnads.se

Historiens vemodiga viskning

Oavsett förklaringsmodell. Oavsett vilken grupp som får ta skiten och missnöjet, så står vi här. Med historiens hånande leende och oroliga blick. Människans fantastiska förmåga att generation efter generation, om och om igen begå samma misstag fast i nya skepnader.

Nästan som om det måste ske på exakt samma sätt för att det inte ska ske igen. Beskyllningarna på svaga gruppers utsatthet. Att vi och dom är svaret. Ett svar som leder till splittring, en splittring som leder till våld.

Som när de svarta i 60-talets USA skulle börja få samhällliga rättigheter. Argument att inte våga släppa ut sina flickor flödade, att bostadspriserna skulle sjunka och områden skulle bli förstörda.

Vi ser filmer om detta och undrar hur det kunde vara så. Hur våldet mot en grupp kunde vara så vedervärdigt. Att det är tur att vi kommit längre idag.

Våldets handlingar mot desperata

människor, får oss att vrida av ångest när vi läser böcker och hör historier från dåtid. Historier som gör det tydligt att människor inte är sitt utseende.

Som idag, när desperata människor klumpas ihop i olika identiteter, som om vi bara kan vara en identitet. Och på dessa identiteter klistras egenskaper och beteenden.

Och bilden etableras.

”Hatet tar sig till slut uttryck i våldshandlingar, stora som små. Alltid, alltid.”

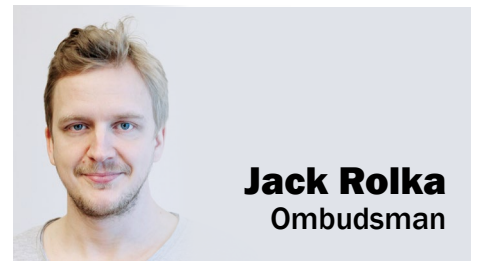
Oro som föder desperation, desperationen som göder hatet. Och hatet tar sig till slut uttryck i våldshandlingar, stora som små. Alltid, alltid. En tystnad som direkt legitimerar hatet.

I dag medborgargarde, i dag bränns flyktinganläggningar till marken, idag när homogena stadsdelar får flykting-

boenden hör vi samma visa, samma tonart i samma melodi - vi kommer inte våga släppa ut våra flickor, bostadspriserna kommer sjunka, våra områden kommer förstöras.

Jag hoppas innerligt att vi inte ska tillhöra den generationen som på äldre dar är efterkloka och berättar för våra barn och barnbarn om en vidrig tid där många av oss passivt stod och såg på, eller trots att vi inte höll med, valde, för att det var för jobbigt, att tysta låta det passera.

Är vi tillräckligt tysta kan man höra historiens vemodiga viskning, vad har ni egentligen lärt er?

Jack Rolka
Ombudsman

MEDLEMSBILDEN

Vi fick en inspirerande bild av Göran Axell, som har ett långt fackligt engagemang bakom sig, bland annat som ordförande i två av våra gamla avdelningar.

”Bilderna som jag tog i Norge visar en aktivitet som ett byggföretag kör där. Ett initiativ väl värt att ta efter. Jag tycker det är skräligt med den fackliga medvetenheten idag - kanske beror det på att facket sällan uppträder i media. Det måste till en skärpning!”

Förtydligande om validering

I förra numret av Byggvästen skrev vi om ett valideringsprogram på Bräcke gymnasiet som bland annat hjälper nyanlända byggare att snabbt komma in i branschen. Valideringen görs i samarbete med Arbetsförmedlingen, Sveriges Byggindustrier, Byggnads och vuxenutbildningen.

Fel adress till PRO-möten

I förra numret av Byggvästen stod det fel adress till PRO Byggnads möten. Rätt adress är Heurlins Plats 9, vån 2 (baksidan Folkets Hus) i Göteborg. Nästa mötestid hittar du på sidan 16 i detta nummer av Byggvästen.

SOMMARIDYLL

Hyr våra stugor i Bohuslän

Sista ansökningsdag den 31 mars!

Ansökan om att hyra stuga perioden 12 juni– 21 augusti

Sista ansökningsdag den 31 mars 2016

Jag är medlem i Byggnads Väst och vill hyra en av Byggnads Västs hus på

Gullholmsbaden Tanumstrand

En vecka under högsäsong vecka 24 – vecka 33 (12 juni – 21 augusti 2016)

Alternativ 1 Alternativ 2 Alternativ 3

Vecka..... Vecka Vecka.....

Intresserad av återbudsvecka Nej Ja Om ja, ange vilka veckor

Namn.....

Person- eller medlemsnummer.....

Adress.....

Postadress.....Telefon.....

Sänd talongen i frankerat kuvert till:

Byggnads Väst, att: Karin Byström, Olof Palmes Plats 1, 413 04 GÖTEBORG

Om utlottningen: Utlottningen sker i början av april. Inbetalningskort och information skickas till de som fått stugveckor. Alla som sökt får svar på hur det gått i utlottningen.

Du kan även göra din ansökan direkt på byggnads.se/vast

Du hittar mer information om stugorna på byggnads.se/vast. Vid frågor kontakta Karin Byström, 010-601 14 40 eller karin.bystrom@byggnads.se.

Välkommen på medlemsmöte

Varje medlem tillhör en medlemskrets och bostadsorten avgör vilket möte som är ditt. Kontaktpersoner och mer info finns på hemsidan, byggnads.se/vast (klicka på Medlem/Medlemskretsar). De medlemskretsar som inte har med sina möten här kan ha lagt in dem på vår hemsida. Eller ring närmaste Byggnadskontor (se sidan 2).

Bengtstors/Ed

21 april klockan 16:30
Restaurang Tjuren, Ed

Halland

20 april. Kl 18:00
Fackens Hus, Halmstad

Hisingen

2 mars. Kl 16:30
Backa Folkets hus

Lidköping

10 mars. Kl. 17:30
Låktarsalen, Lidköpings Folkets hus

Stenungsund

16 maj. Kl 17:30
Fika från 16:30
Stenungsunds kommunhus,
Strandvägen 15

Uddevalle

21 maj. Kl. 11:00
Familjedag med ädelfiske. Byggnads
bjuder på fiskekort och korvgrillning
för hela familjen.
Plats: Metsjön, Herrestadsfjället
Uddevalle
Anmäl senast 19 maj till
Jenny Alfredsson 010-601 14 28,
jenny.alfredsson@byggnads.se

Vara

21 mars. Kl 18:00
Rosa huset, Sveagatan 12, Vara

Vänersborg

12 april. Kl 18:30
Nygatan i Vänersborg

PRO Byggnads

Våra pensionärer i Göteborgs-
området, PRO Byggnads, anordnar
flera träffar varje termin.
16 mars. Kl. 11:00
Årsmöte
Heurlins Plats 9, vån 2
(baksidan Folkets Hus),
Göteborg

Så blir du medlem i facket

Inträdesansökan

Enklast är att fylla i dina uppgifter på hemsidan byggnads.se. Klicka på fliken **Medlemskap/Bli medlem**.

Medlemsavgiften

Lönen avgör storleken på din medlemsavgift. Ange din inkomst på byggnads.se. Logga in på medlemssidorerna och följ instruktionerna. På hemsidan ser du också de olika avgiftsstegen. Du kan också ringa för att få hjälp: **010-601 14 14**.

Autogiro

Att betala avgift via autogiro är bekvämt. Skriv ut blanketten från hemsidan eller ring telefonnumret ovan så skickar vi en blankett till dig.

Bildgatan

Vad föreställer bilden? Fyra trisslotter sänds till den medlem vars rätta svar dras först ur mejl/brevhögen. Svara senast 4 april 2016. till johanna.lundstrom@byggnads.se eller till postadress i Göteborg, se sid 2. Uppge namn, adress och person- eller medlemsnummer. Rätt svar i förra numret var hydralhammare eller demoleringsmaskin. Vinnare blev Kjell Martinsson.